

ELS LLIBRES I LES COSES

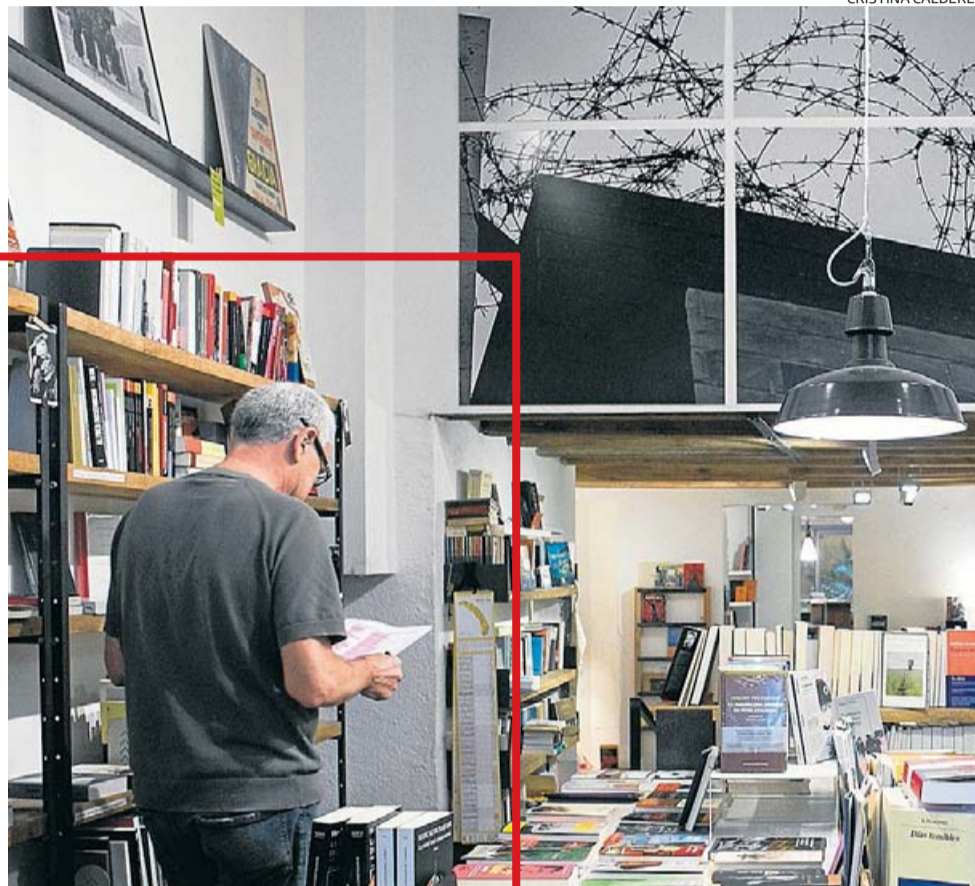

IGNASI ARAGAY

Covid-19: un món sense llibres

Fahrenheit 451 és sens dubte una de les millors defenses de la llibertat, sobretot de la llibertat de creació. I dels llibres, esclar, de la memòria de la humanitat. És la distopia d'un món sense llibres on els bombers, en lloc d'apagar focs, n'encenen. Amb tants polítics piròmans com tenim avui, l'entendreu perfectament. És una novel·la fantàstica, trepidant, filosòfica, poètica. Ara que se celebra el centenari del naixement de l'autor, Ray Bradbury, Proa l'ha recuperat en traducció de Jaume Subirana i pròleg de Víctor García Tur. Una edició molt acurada per a un llibre imprescindible per als amants de la bona literatura.

Aquests dies de pandèmia, tots tancats a casa, amb les biblioteques i les llibreries buides, clausurades, Fahrenheit 451 agafa tot el seu sentit. Quan el senyor Sánchez va declarar l'estat d'alarma a l'Espanya-todos-unidos i va dir que només podrien apujar la persiana cada matí els establiments d'alimentació i les farmàcies (bé, també va dir les perruqueries, però després se'n va desdir), de seguida vaig pensar: i per què no les llibreries? Si sempre hi ha només quatre gats! Impossibile contagiar-se! Però no, estan totes buides, persianes avall. ¿I per què no poden obrir les biblioteques deixant-hi entrar poca gent, guardant les distàncies? Es veu que els llibres no són un bé de primera necessitat. No aconseguixo sortir del meu estat de contrarietat. Potser el Covid-19 és un parent de Fahrenheit 451. Potser la pandè-

CRISTINA CALDERER

PER VÈNCER EL CORONAVIRUS TOT HOM HURIA D'ESTAR OBLIGAT A LLEGIR 'FAHRENHEIT 451'

mia que vivim, reclosos a casa, inquietos, és un preludi del món sense llibres, assetjats només per pantalles que ens bombardegen nit i dia amb una allau indigerible d'imatges.

Com Guy Montag, el protagonista de Fahrenheit 451, com la Clarisse, la noia que li fa obrir els ulls al món real, sento la necessitat de respirar fon-

do en l'aire de la nit, de mirar les estrelles, de girar fulls per espiar altres vides possibles. Fa quatre dies que vivim tancats entre quatre parets, obsedits per un virus maligne, i ja sento la curiositat i l'enyorança de la llibertat de què gaudíem, i que no apreciàvem prou, esclar. ¿No us passa a vosaltres? El maleït coronavirus s'està convertint en una presó. Què vindrà després? Més virus? ¿Nos enigmàtics enemics? ¿Tindrem prou llibres per combatre'ls? ¿Tindrem prou memòria per recordar? ¿O la necessitat de concentrar-nos en els aliments i les medicines farà arraconar per sempre, empolsegada, la lletra impresa?

Ray Bradbury va morir el 2012. M'agradaria saber què pensaria de tot això que ens passa. Encara no som en un món sense llibres, de moment només som en un món sense llibreries ni biblioteques. Les han tancat. Diuen que per unes setmanes, però les persones ens acostumem ben ràpid a tot. I les cases són petites: si el confinament s'allarga, puc imaginar que el primer que farà fora la gent, angoixada per la manca d'espai, seran els llibres empolsegats. Aviat no en quedarà cap. Per evitar que això passi, crec que al decret d'estat d'alarma del senyor Sánchez s'hi ha d'introduir urgentment una esmena vital: amb cada mascareta, que tothom rebi un exemplar de Fahrenheit 451, i que a ningú no se li faci el test del coronavirus si abans no s'hagi llegit la novel·la de Bradbury. No ho dic de broma. Ens ajudaria una mica a protegir-nos del Covid-19 i d'un món sense llibres. ♦♦

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Reptes terminològics de la crisi del coronavirus

Fa uns dies ens va trucar un biòquimic per advertir-nos que parlàvem "del Covid-19" quan, de fet, Covid-19 hauria de ser femení perquè és el nom de la malaltia i no pas del virus. El que diu és exacte: Covid és un terme format pel truncament de coronavirus disease i, per tant -en el sentit més propi-, només es pot referir a la malaltia. El nom científic del virus és el SARS-CoV-2. Els lingüistes dels mitjans en som conscients. Un dels nostres referents és l'EsAdir (el llibre d'estil de TV3), que, precisament, ha elaborat amb l'ajut del Termcat un exhaustiu i rigorós Vocabulari del coronavirus.

Passa, però, que un mitjà ha de trobar un punt d'equilibri entre la comunicació i el rigor terminològic. Per aquesta raó, seguint el criteri de l'OMS -i amb l'excepció dels articles

científics-, solem dir "el Covid-19" en lloc de dir "el SARS-CoV-2". L'OMS ho recomana perquè tem que la forma SARS s'associï a una altra epidèmia. Però també és evident que Covid-19 resulta molt més fàcil de llegir que SARS-CoV-2.

La forma "el Covid-19", referent al virus, la distingim de "la Covid-19", referent a la malaltia, però hi ha contextos en què totes dues són possibles -"El/La Covid-19 causa 200 morts"- i llavors, seguint l'ús més general, afavorim el masculí.

ELS MITJANS HEM DE TROBAR UN PUNT D'EQUILIBRI ENTRE LA COMUNICACIÓ I EL RIGOR TERMINOLÒGIC

DAVID ZORRAKINO / EUROPA PRESS

Els mitjans, a més, necessitem no repetir, i per això també recorrem a "el coronavirus" o "el virus" -que són hiperònims: com quan diem animal per no repetir gos-. Un altre cas en què comunicació i rigor terminològic no van de bracet.

Al Vocabulari del coronavirus hi trobareu molta més informació. En destaco una distinció que sovint els mitjans també obvien: taxa de mortalitat i taxa de letalitat. Aplicades a una malaltia, la primera ens diu els morts que causa respecte a tota una població, mentre que la segona fa referència als morts respecte al conjunt de malalts d'aquella malaltia. Per exemple, la Covid-19, segons les últimes informacions, té una taxa de letalitat de l'1,4%, però això no impedeix que de vegades també ens hi referim com a (taxa de) mortalitat. ♦♦